

W KALAMR JUN

Nové Bratrské Listy

Zpočátku
bylo Slo-
wo / a to
Slovo by-
lo Bůh.
: To bylo
na počátku v
Boha.

3 : Všechy věci střeze * ně učiněny sau / a
bez něho nic není učiněno, což učiněno jest.

4 : V něm život 'byl' / a život byl svět-
lo lidj:

5 : A to Světlo v temnostech swjst; ale
tmy ho neobsáhly *.

6 : Byl člověk posláný od Boha, ge-
mu Hledejte Hōspodina,

7 : pokavadž může nalezen býti; swědčil
o tom, vzývejte ho; / aby všickni uvěřili stře-
ze, pokudž blízko jest.

8 : Nebyl on to Světlo / ale poslán byl, aby
swědčil. I. ročník vydán 1999 m Světlo 6.

obsah

2 editorial (Bohumil Kejř)

3 biblická úvaha

Pravé bohatství (2.Kor 8,9, Dr. B. Kejř)

4 dějiny

50 let od ukončení Diakonie Jednoty bratrské v Mladé Boleslavi. (J. Halama sen.)

čtenáři čtou a píš

7 Ateismus je evropský úkaz (L. Müller)

8 Patologie neléč (Pavel Hejzlar)

10 Ještě k článku S. Martinovského... (Ondřej Halama)

10 zprávy ze světové UF

Vzpomínky na Ameriku II. (Eva Kejřová)

naše provincie

12 Pastorační konference (Dagmar Oupická)

13 A přece zůstává ten kalich plný Boží milosti (Dorothea a Volker Schulzovi)

14 Ochranný seniorát - konec nebo počátek? (Jindřich Halama Jr.)

16 Praha, Dík za Zuzku (Mireia Ryšková)

17 Turnov (O. Halama)

informace

18 E. Kohák: Hesla mladých svišťů (B. Kejř)

19 Edita Štěříková: Běh života českých emigrantů v Berlíně v 18. století (B. Kejř)

vánoční čtení

21 Betlémská hvězda (Miroslav Matouš)

22 Co víte a nevíte o adventní hvězdě Jednoty bratrské (Marie Ulrichová)

Nové Bratrské Listy

Neprodejné!

Tento církevní časopis pro potřebu svých členů a přátel vydává sbor Jednoty bratrské, Hálkova 5, 120 00 Praha 2, tel.: 02/ 24 94 18 70 (nebo: 02/ 96 20 20 33 - jen kancelář). E-mailová adresa je: UF.PRAGA@netforce.cz.

Registrováno pod značkou MHMP - 7/99

editorial

Milí čtenáři,
milé sestry a bratři,

tímto číslem, částečně zaměřeným k vánočnímu poselství, uzavíráme první ročník vydávání Nových bratrských listů. Bylo by snad možné se již poohlédnout zpět a pokusit se bilancovat. Ale nedomnívám se, že by bylo potřebné to dělat veřejně. Věřte však, že každé číslo je kriticky zkoumáno, abychom se případných chyb pro příště uvarovali. Spíše je na místě vyjádřit upřímnou vděčnost všem spolupracovníkům a přispěvatelům (zvláště těm pravidelným!) a jistě také Vám, čtenářům. S potěšením přijímáme Vaše slova díky, ale i podněty na zlepšení.

Plánujeme, že bychom v příštím roce věnovali v každém vydání vnitřní dvojlist životu a dílu M. L. Zinzendorfova při příležitosti 300 let od jeho narození. Jinak větší změny nechystáme - jen doufáme, že budou moci postupně utichnout všelijaké ohlasy na bolestnou situaci naší (bývalé) církve a že budeme prostřednictvím tohoto časopisu i nadále přinášet dobré a duchovně užitečné čtení. Chci znovu povzbudit všechny, kteří by mohli do časopisu něčím přispět, aby nelitovali námahy napsat to, co by jiným posloužilo ke vzdělání či povzbuzení ve víře, či jen tak prostě k potěšení.

Ze srdce nám všem přeji, aby andělské zvěstování při narození Krista „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi...“ rozeznělo nejen onu betlémskou noc, aby nezůstávalo pouze součástí vánočních koledí, ale aby se uskutečňovalo i mezi námi. Aby ten, který je knížetem pokoje, vstoupil do našeho nitra, do našich vztahů s Bohem i lidmi, do naší nepokojné a rozbourané doby. Aby i nás vedl a posiloval ve všem, co slouží k pokoji.

Upřímným přáním vnitřně bohatých vánočních a pokojného nadcházejícího roku 2000

Bohumil Kejř

biblická úvaha

Pravé bohatství

„Nebo znáte milost Pána našeho Jezukrista, že pro vás učiněn jest chudý, jsa bohatý, abyste vy jeho chudobou zbohatli.“

2. Korintským 8,9

Náš verš je zasazen do oddílu, ve kterém apoštol Pavel žádá korintské, aby se připojili ke sbírce na jeruzalémské chudé. K jejich povzbuzení jim připomíná, co pro ně učinil Kristus.

Ježíš Kristus byl bohatý, u Otce měl vše, co nám lidem je nedostupné a co je pro nás nepředstavitelné. Věčnost, všemohoucnost, vševědoucnost, sláva, svrchovanost - to jsou atributy bohatství, které měl Syn u Otce. My si slávu a moc svého Pána nedovedeme představit. Až na věčnosti poznáme, co Pán Bůh pro nás připravil a poznáme také v plnosti jeho samého, našeho Pána a Spasitele (1K 2,9).

Ježíš Kristus se stal chudým, když sestoupil z nebeské výsosti a vzdal se všeho. Přišel na zem, aby nás zachránil. V duchu vidíme nuzné přístřeší v betlémském chlévě, nejchudší prostředí, jaké si jen lze představit. V této chatrnosti začíná pozemská cesta Spasitele světa. Nestal se nám tento začátek idylou, která překryla ponížení? Narození Páně zobrazili mnozí malíři a když hledíte na jejich mistrovská díla, vypadá to, že vše je v naprostém souladu, nevidíte nic rušivého. Což nevidíte, odkud přišel a že On je ten jednorozený Boží Syn, který na sebe vzal lidskou podobu? Bohatý se stal chudým!

A stal se chudým pro nás, připomíná apoštol korintským. To slovo platí i nám,

protože Kristus přišel i pro nás. Dávali bychom se asi divně na to, kdybychom byli vyloučení z Vánoc. Kdybychom o těchto svátečních dnech museli pracovat, kdybychom nemohli zasednout k vánočnímu stolu, přejít k Vánočnímu stromku, kdyby pro nás nebyl připraven žádný dárek. Mnohým lidem se scvrkly Vánoce na tyto vnější a nepodstatné věci a jsou vyloučení z toho nejdůležitějšího, co vánoce znamenají. Vánoce nám připomínají: Ježíš Kristus se stal chudým pro vás. Člověk může vůči té zprávě zůstat lhostejný nebo nerozhodný, ale pak nebude mít z Kristova díla nic. Zůstane chudákem, zatímco mohl být bohatcem. Ano, Kristus přišel na svět chudý, abychom my jeho chudobou zbohatli. Je to paradoxní konstatování. Když Židé v předkristovské době slyšali prorocká slova o tom, že Mesiáš přijde chudý, nechtěli tomu věřit. Představovali si příchod mocného krále, který se vypořádá s Římany. Od chudého se nic nečeká; ani tehdy, ani dnes. Chudý Mesiáš? Avšak lidé, kteří otevrou svá srdce evangeliu, poznávají, že jediná a trvalá pomoc je pro ně u Ježíše Krista. U toho, který přišel z nebeské slávy a ponížil se, stal se chudým člověkem. Poznávají, že se ztotožnil s jejich chudobou, aby je mohl obohatit, aby jim zjednal přístup k Otci a učinil je Božími dětmi.

Dnes většina lidí usiluje o bohatství jiného druhu. Mít velký majetek, hodně peněz a silný vliv. Respekt mají majetní, zámožní lidé. Ale v Božích očích je i největší boháč chudákem. Mezi korintskými křesťany jistě byli i zámožní lidé, vždyť Korint byl bohatým městem. Ale i tito lidé museli být zbohateni Ježíšem Kristem. Ve vztahu k Pánu Bohu jsme chudáky všichni, ať jsme podle lidských

měřitek kdovíjak bohatými lidmi. Jen Ježíš Kristus nás může zbohatit.

V přídavném jménu „bohatý“ zaznívá slovo Bůh. To nám říká, že bohatství má souvislost s Bohem, ne s majetkem, vlivem, penězi. Bohatý je ten, kdo má Boha na své straně, kdo se dal zbohatit Ježíšem Kristem. Věčnost ukáže, jak dočasné a pošetilé bylo hromadění majetku zde na zemi (Lk 12,21). A ukáže

také, jak nezbytné bylo dosáhnout bohatství, které dává Kristus.

Vánoce nám připomínají příchod Božího Syna na naši zem. To byl počátek cesty k naší záchraně, k našemu zbohacení. Pro ty, kdo Boží nabídku přijali, budou Vánoční dny důvodem k vděčnosti a radosti.

Dr. B. Kejř

dějiny

50 let od ukončení Diakonie Jednoty bratrské v Mladé Boleslavi.

Bratr V. Vančura, v letech vzniku Diakonie kazatel mladoboleslavský, napsal, že ani vedení církve ani sbor v Ml. Boleslavi nepomýšlely na ustavení Diakonie, ale že jim byla náhle dána shůry a že vše k tomu bylo připraveno.

Prvým iniciátorem k založení diakonské práce byl br. J. Wünsch, majetný člověk, vrchní zbrojír, člen mladoboleslavského sboru. Narodil se 2.12.1854 v Týnu, obec Luky u Dubé. O jeho mládí a začátcích jeho životní cesty mnoho nevíme. Na papírku, kde měl br. Vančura poznámky k proslovu k otevření Diakonie, stojí psáno, že br. Wünsch snad došel duchovního probuzení prostřednictvím dubského kazatele br. Bernhardta. Od r. 1906 byl členem turnovské skupiny Evang. církve bratrské (jak se tehdy JB jmenovala), kterou také v r. 1907 zastupuje při ustavující sborové radě v Ml. Boleslavi. Pak se o něm dozvídáme, že už jako ženatý zakoupil hospodářství ve Visce u Bělé pod Bezdězem. Tam se Wünschovi nastěhovali 1.3.1909, ale protože hospodaření bylo nad jejich síly, po dvou letech usedlost prodali a koupili v Ml. Boleslavi dům čp. 346 Na Celně (dnešní Kálefova ul). Když r. 1912 vypukla na Balkáně válka, vyzvedl si br. Wünsch ze spořitelny úspory a koupil v prosinci téhož roku dva domy: dnešní dům bývalé Diakonie (tehdy Zalužanská 389) a činžovní dům v Tábořské čp. 377.

Manželství br. Wünsche bylo bezdětné a tak se už v r. 1896 zabýval myšlenkou, aby byl po jeho smrti v jeho chalupě ve Visce zřízen sirotčinec. Ale jeho známá ho upozornila, že sirotčinců je dost, že však je potřeba starat se o staré a chudé lidi. Když br. Wünschovi zemřela 1922 manželka, rozhodl se uskutečnit tento svůj dávný plán a začal sám v domě čp. 389 v Ml. Boleslavi dobročinnou práci mezi starými lidmi. Dne 1.10.1922 přijal do péče svého bratrance Jos. Wünsche, dne 1.11 Antonii Vrbovou a 19.1.1923 Annu Fundovou a Karolínu Janešovou. O tyto lidi br. Wünsch sám pečoval. Konal s nimi ranní a večerní pobožnosti, ale poznával, že na tuto práci sám nestačí. Proto dům věnoval dne 13. září 1923 Jednotě bratrské a už 1. listopadu téhož roku tam mohly být uvedeny sestry diakonky.

Odkud sem však tyto sestry přišly? - V Praze byla už v r. 1903 založena Česká

diakonie, která měla ustavující schůzi dne 1. listopadu t.r. v domě Jednoty bratrské v Hálkově ul. č. 5. Její první sestrou řídící byla ses. Anna Kučerová. Tato diakonie byla zprvu interkonfesijní a měla sídlo na Vinohradech. Ve zprávě ze dne 15. března 1904 je jmenován předsedou České diakonie br. Frant. Kalda, farář v Praze, a místopředsedou br. V. Betka, kazatel v Hálkově ul. Na počátku r. 1910 působilo v České diakonii 8 diakonek, mezi nimiž čteme dvě jména, která potom známe z práce diakonie v Ml. Boleslavi. Je to Anna Kučerová a Anna Škubová, diakonským jménem sestra Alžběta - jak jsme ji také znali. Sestra Kučerová odešla v r. 1906 z Prahy do Krabčic a za ní tam později odešly i sestry: Alžběta Škubová, Marie Pisková a Blažena Makovičková. Zde v Krabčicích měly sestry dokonce i svůj dům čp. 64. Zde působily, jezdily ošetřovat nemocné i do vzdálenějších míst, ku př. do Prahy, ale i jinam, zde také přijaly mezi sebe novou sestru Katuši Erbenovou, kterou vyslaly do Německa k vyškolení a zapracování.

Bratr V. Vančura se dostal s těmito diakonkami do styku, navštívil je a vedl pak s nimi čilou korespondenci, jak o tom svědčí dochované dopisy. Během času br. Vančura zjistil, že tyto sestry by byly ochotny začít diakonskou práci v Ml. Boleslavi. Objevil jsem zápis, podle něhož tyto sestry (podobně jako farář J. Karafiát) odmítly státi se členkami nově spojené Českobratrské církve evangelické a prohlásily, že zůstávají v církvi reformované. V Ml. Boleslavi však později vstoupily do Jednoty bratrské. Dům v Krabčicích prodaly, nastěhovaly se dne 1. listopadu 1923 do Ml. Boleslavi do domu čp. 389 a založily zde Diakonii Jednoty bratrské. Slavnost k zahájení diakonské práce se konala dne 4. prosince 1923. K tomuto slavnostnímu shromáždění byl pozván starosta města Ml. Boleslavi, dále místní českobratrský farář, řada kazatelů Jednoty bratrské a jiní hosté. O průběhu slavnosti můžeme číst v časopise Jednota bratrská z r. 1923 na str. 46: „Naše diakonie byla slavnostně zahájena 4. prosince 1923. Přátelé a hosté se sešli nejprve v modlitebně k pobožnosti a kazatel železnobrodský B. Vančura promluvil o významu a úkolech diakonie. Potom se všichni odebrali do Domova, jak nazývali také dům diakonie, kde byly uvítány diakonky a prosloveny pozdravy Ředitelství Jednoty, zástupce mladoboleslavské Okresní péče a pozdravy z různých sborů i od přátel“.

Z tohoto slavnostního shromáždění se zachovala v časopisu Jednota bratrská (roč. 1923) i řeč br. B. Vančury o smyslu diakonie. Po roce pak čteme v našem časopisu o Diakonii toto: „V úterý dne 28. října 1924 oslavil sbor v Ml. Boleslavi 25 let trvání a první výročí založení naší Diakonie. Po kázání br. Šklíby navštívili účastníci starý Sbor a Diakonii. Odpoledne ve 14 hod. byla při hodech lásky uvedena do služby nová mladá diakonka, sestra Milena Jindrová. Br. Wunsch při té příležitosti pronesl řeč, v níž řekl: „Pracoval jsem a šetřil a Pán mi požehnal. S radostí jsem věnoval Jednotě dva domy a dnes dávám s vděčností ku Pánu třetí a poslední dům, aby byl útlukem našich ukonaných kazatelů“.

Plán sociální práce v Ml. Boleslavi, zvláště v představách br. Wunsche, byl značně rozsáhlý. Kromě Domova, kde sídlily diakonky, měl být zřízen starobinec pro staré členy církve, hovořilo se i o internátě pro mladé dívky z venkova, které studovaly v Boleslavi, a nakonec o domovu pro vysloužilé kazatele, kteří zde měli být bezplatně ubytováni. Z tohoto velikého plánu nakonec zůstala jen poměrně malá Diakonie, dům s 8 místnostmi a dvěma podkrovními pokojíky.

Sestry diakonky měly v domě stále několik starých lidí, o něž pečovaly. K nim patřil po několik válečných let i bývalý kazatel zdejšího sboru a pozdější biskup br. Václav Vančura se svojí manželkou. Jinak chodily a jezdily sestry ošetřovat nemocné

- někdy i do vzdálených míst. Jedna z nich pracovala na Slovensku a poté jeden rok v metodistickém sirotčinci v Praze. Sestra Zelená byla trvale ve službě v sirotčinci v Černé. Správu Diakonie měla do r. 1926 sestra řídící Anna Kučerová, po její smrti pak až do skončení práce ses. Marie Pisková.

Od svých počátků až do r. 1942 byla Diakonie finančně nezávislá, neměla pevného zázemí ve vlastní církvi. Aby sestry finančně vyšly, bylo třeba mít také zámožné pacienty, kteří mohli platit měsíčně nejméně 600 Kčs, při péči v domácnosti se pak platilo 35 Kčs na den. Při práci mezi chudými lidmi, kteří nemohli takové částky zaplatit, se sestry často dostávaly do finančních nesnází. Teprve synod Jednoty bratrské v r. 1942 přijal Diakonii do své struktury a od té doby dostávala z Díla lásky pravidelnou podporu. Kromě celého zaopatření dostávaly sestry měsíčně kapesné 50,- Kčs, případně příspěvek na prázdniny či vydání v nemoci.

Zpočátku byla Diakonie zajištěna i personálně. Kromě ses. Kučerové tu byly diakonky: Marie Pisková, Blažena Makovičková, Anna Škubová, dvě nové členky, Katuše Erbenová a Milena Jindrová, které pracovaly jako civilní sestry. Kromě těchto tu byly ještě pomocnice v domácnosti - znali jsme dvě z nich, ses. A. Najfusovou a Aničku Kracikovou z Nové Paky. Sestra Erbenová odešla ze služby v r. 1925 a M. Jindrová v r. 1929. Nakonec tu zůstaly jen tři zakládající sestry, které sloužily až do svého stáří. Když pak ses. Alžběta odešla do domova odpočinku, zanedlouho ukončily službu také ses. M. Pisková a Blažena Makovičková. Všechny snahy získat během

let pro tuto práci nové mladé síly ztroskotaly a tak dílo diakonie zaniklo. Stalo se tak v r. 1949, nedlouho před tím, než komunistický režim všechny církevní sociální ústavy zrušil a předal je do rukou státu.

Dům čp. 389 v S. K. Neumanna byl však kupodivu církvi zachován. Byl před úřady prohlášen za sociální zařízení pro staré členy církve, především pro penzionované kazatele, a dožili zde bratři Jindřich Schiller, Josef Korbel, biskup Karel Reichel se svou chotí a Gustav Zvěřina.

I když Diakonie jako instituce byla zrušena, duch diakonie tu dlouho zůstává. Nebylo nikoho, kdo by byl péčí o obyvatele tohoto domu pověřen, ale řada členů boleslavského sboru vzala tuto práci za svou. Bylo to především několik sester, které trpělivě a s láskou

krmení chudých (bratrský kancionál 1581)

pomáhaly, kde bylo potřeba. Tak tomu bylo až do poloviny devadesátých let, kdy do domu Diakonie přestali být přijímáni staří lidé.

Jsmo vděční za to, že Diakonie byla nejen po dobu svého trvání, ale zůstává i dnes pro naši Jednotu bratrskou jasným svědectvím slov Pána Ježíše Krista: „Cožkoli jste učinili jednomu z mých nejmenších, mně jste učinili“.

J. Halama sen.

čtenáři čtou... a píší

Ateismus je evropský úkaz.

(laický pokus o polemickou recenzi)

V srpnovém čísle r. 99 Nové Přítomnosti byl publikován výňatek ze stejné nazvaného referátu protestantského teologa O. A. Fundy, který pronesl na semináři Masarykova ústavu ČSAV na téma „Demokracie a náboženství“.

Funda zde definoval „náboženství v obecném smyslu“ jako „ono nábožné ztišení, onu pokoru a bázeň před skutečností světa, života a člověka, pokoru před dimenzí tajemství a nábožný respekt vůči platnosti nás přesahujících hodnot a norem. Nábožným v tomto obecném smyslu je každý člověk, kterému je cizí titánské velikášství a který dovede vnímat svět, druhého člověka a svůj vlastní život jako něco darovaného a nesamozřejmého, s čím nemůže libovolně manipulovat.“ Zatímco „náboženství ve speciálním smyslu“, čímž myslí víru a „sdílení představy a z ní plynoucí životní postoje, že nad jednou přirozenou skutečností světa (kosmu, naší planety, přírody a člověka) se klene jakási nadskutečnost, jakýsi nadpřirozený svět, svět bohů či Boha, který jako Pán a Stvořitel světa může zasahovat a zasahuje do sledu přirozených souvztažností příčin a následků v tomto přirozeném světě,“ náboženství v obecném smyslu jako „jedna z nejhlubších a v podstatě lidských dimenzí lidského života nemusí být nutně spojena s představou Boha, který je dualisticky protikladný tomuto světu. V určitém úzu takto chápáného náboženství je dokonce myslitelná vyhrčená formulace: Náboženství ano, Bůh ne, či dokonce Představa Boha jako nadpřirozené skutečnosti je lidský výtvor, nicméně náboženství je eminentní dimenze lidství. K tomu, abych byl dobrým člověkem, nepotřebuji věřit v Boha.

Evropa jako kultura křesťanského náboženství je jedinou ze světových kultur, kde byl profilovaně definován ateismus, a to nejen jako titánské velikášství, ale i ateismus jako pokorné

vědomí lidských možností a hranic bez hypotézy Deus ex machina. Odmítám označit tento typ ateismu za negativní. Je střízlivým přijetím lidských proher, hranic a možností.

Dvacáté století, se kterým se loučíme, je koncem evropského křesťanského tisíciletí. Konec křesťanské éry nenastává jen kvůli ateismu jako legitimní filosofické pozici. Mnohem větší ochromení křesťanské víry než ateismus způsobuje onen postmoderně nekritický, synkretistický nástup esoterní duchovnosti a náboženskosti (kterou křesťanská víra víceméně toleruje v klamně naději, že je přínosem k obecné duchovnosti), ale právě ta odkrývá negativní povahu náboženství a dává za pravdu kritickému myšlení, které raději než náboženské vize a esoterní sebeprožívání volí střízlivý humanitní ateismus.“

Formulace, že konec křesťanské éry nastává (nejen) kvůli nástupu ateismu, není správné: zaměňuje příčinu a následek. Ateismus není filozofický směr, je jen negativním vymezením se vůči speciálnímu náboženství a některým jeho atributům, přičemž jeho kulturní odkaz přejímá. Výstižnější by byl výrok, že křesťanské náboženství se rozpadá: zůstávají z něj humanitní hodnoty, které vypěstovalo, zatímco kořeny, z nichž tyto hodnoty vyrůstaly, se oslabují či dokonce amputují. Ale jako strom odříznutý od kořenů nutně usychá a dříve či později umírá. V jedné úvaze na téma „Víra a věda“ jsem si kdysi dovolil formulovat jako pracovní hypotézu, že náboženství nemusí být nutně spojeno s vírou v Boha; pak je na stejné úrovni myšlení jako kterákoliv jiná světonázorová filozofie, odlišná pouze v tom, že je založena na předpokladu existence Boha jako Stvořitele a Vládce světa - absolutní neměnné hodnoty, která je měřítkem všech hodnot ostatních. To je zcela odlišné pojetí, než u Fundy, u něhož je náboženství eminentní dimenzí lidství, zatímco představa Boha je lidský výtvor. - Jistěže představa Boha je lidský

výtvar, nedokonalý lidský výtvar, nedokonalý jako každý lidský výtvar, mnohdy naivní a primitivní, - a právě takové je náboženství, náboženské představy, mystéria, obřady, dogmata. Když k tomu přičteme nedokonalost církve a církví, všechny jejich přehmaty, selhání a slabosti v minulosti i současnosti, všechny rozpory mezi jednotlivými církvemi i uvnitř jich samých, nelze se příliš divit, že myslící vědou odchovaní člověk konce dvacátého století se zdráhá toto vše přijmout a raději volí střídavý ateistický humanismus. Jak ale srozumitelně vysvětlit, že nejde o přijetí představy Boha, ale o přijetí Boha jako reálné, i když nepoznané, nepoznatelné a všem představám se vymykající skutečnosti, která je v jiné rovině našeho světa, ale není dualisticky protikladná k tomuto světu, ale naopak je s ním v jednotě, pokud ovšem nerozumíme světem to, co z něj udělal a dělá člověk? Jak oprostit náboženství od lidských nánosů falešných představ, naivit a dogmat, aby bylo pro dnešního člověka srozumitelné a přijatelné, co udělat pro to, aby se pesimistická prognóza zániku křesťanské kultury nevyplnila?

Obávám se, že vývoj nespěje ani tak k humanitnímu ateismu jako legitimní alternativě křesťanského náboženství, ale spíše k vulgárnímu ateismu liberálnímu. Dosud relativně plynulý postup sekularizace společnosti, vycházející z pokroků vědeckého poznávání, by snad teoreticky i mohl být provázen náboženstvím v obecném smyslu - bez Boha; byl však urychlen zvýšeným důrazem na ekonomiku s účelovým oslabením platnosti některých atributů takto pojatého náboženství. To se zřetelně, téměř skokově, projevilo při nástupu liberalismu. Ten pod lákavou nabídkou osvobození člověka od různých předsudků, falešných představ a mýtů relativizuje všechny dosud uznávané hodnoty včetně oněch nás přesahujících, a programově destruuje všechny struktury a tedy i náboženství v obecném i speciálním smyslu. Ona nebezpečná, nekriticky přijímaná synkretistická esoterní duchovnost je vedlejším produktem této filozofie, a jako protipolná reakce na ryze materiální vnímání světa, jako útěk od reality, destrukci náboženství paradoxně urychluje. Tato polarizace je pro člověka i celou společnost krajně nezdravá a

nebezpečná. Mezi každodenním běžným životem většiny lidí a náboženskými prožitky těch, pro něž je duchovní život vytržením z reality, vzniká vakuum, ničím nevyplněná nepřeklenutelná propast. Prává duchovnost však není stav mysli v náboženském vytržení, pravá duchovnost je organicky nedílnou součástí životní reality. Nemůže být buď „jen hlava v oblacích“, nebo „jen nohy na pevné zemi“. Oběho je k životu potřebí, oběho současně a v jakési homogenizované jednotě. Bez syntézy oběho se člověk ani společnost nemůže hramonicky rozvíjet, co horšího, bez takové syntézy propadá schizofrenii. Domnívám se, že právě v tomto prostoru „mezi nebem a zemí“ je místo pro působení církví, a že jedním z jejich důležitých úkolů je dnes hledání technologie takové syntézy, chtějí-li oslovit současného člověka. Pochopí-li to a vyvodí-li z toho správné závěry, nemusí se ona pro křesťanskou kulturu pesimistická prognóza vyplnit.

Ale hodiny bijí dvanáct!

L. Müller

Patologie neléčí

V současnosti jsou k mání nejrůznější tiskoviny s duchovní tematikou. Snad nejzajímavějším kritériem pro jejich posuzování jsou cíle vydavatelů. Ty jsou někdy proklamovány otevřeně, jindy je odhalíme až pečlivým studiem řady výtisků. Jsou-li cíle hlášány třeba už v záhlaví, zbývá ještě posoudit, zda se redaktorům skutečně daří proklamované cíle uskutečňovat, nebo zda záhlaví spíše maskuje záměry nevysovené, které si třeba ani sami redaktoři neuvědomují.

Církevní časopis jako Bratrská rodina je adresován především členům denominace a je prostředkem k upevnění její identity. Jiné periodikum překračuje hranice denominací a hlásá určitou vizi. Časopis Život víry nese podtitul Církev vyhlíží probuzení. Kriticky čtenář se zeptá: Která církev vyhlíží probuzení? Církev jako souhrn všech křesťanů v naší zemi? Při důkladnějším rozboru se ukáže, že organizace vydávající časopis nereprezentuje

církve v její univerzálnosti, ale termín církev užívá jako šifru pro Křesťanskou misijní společnost a její příznivce. Podtitul zde vypovídá o sebezpochopení vydavatelů. Jak už zmíněný denomináčnĕ časopis tak časopis KMS mají určité pozitivní cíle. Podle svého porozumění se snaží sloužit skupinám věřících k utvrzení křesťanské orientace a jsou také pojátkem své čtenářské obce. V této chvíli nehodnotíme, nakolik se to komu daří.

Jsou ale i periodika nabízející zcela jiný úhel pohledu na náboženské fenomény. Konkrétně Religio a Dingir. První z nich je odborným religionistickým časopisem. Jako takový zkoumá náboženské jevy, avšak nepropaguje ani víru, ani nevíru. V Religiu 1/96 píše D. Lužný o rozdílu mezi religionistikou jako vědou a antikultovním hnutím: Smyslem religionistiky není rozhodnout, které náboženství je správné...ale vytvořit výkladové schéma, které umožní začlenit zkoumané jevy do širších sociálních a kulturních souvislostí. Oproti tomu antikultovní hnutí, do něž D. Lužný bystře zařadil i Společnost pro studium sekt a nových náboženských směrů, má za cíl diskreditaci skupin, které označí za sekty. Ačkoli SSSNS svým názvem proklamuje, že jĕ jde o studium sekt, ukazuje se, že svým zaměřením se podstatně liší od akademické religionistiky.

V našem časopise se několikrát objevilo jméno časopisu Dingir. Pokusme se zde o zhodnocení jeho směřování. Dingir razí kriticko-skeptický přístup k netradičním náboženským skupinám a jejich projevům. Zatímco akademický religionista usiluje dát do závorok nebo přiznat své předsudky a tak se blĕžít k nezaujatosti (jakkoli je v plnosti nedosažitelná), texty Dingiru prosakují masivní předsudky předkládané jako objektivní fakta. Namátkou několik příkladů z posledního čísla (3/99): kde by nezaujatý pozorovatel psal o nadšeném kázání, píše znechucená stoupenkyně SSSNS: sugestivně hřímá! o Ježíši (str. 10) a už v úvodu článku ujišťuje, že opět šlo o náboženské show s okatými prvky psychické manipulace. Jiný autor hodnotí glosolálii v prvokřesťanských sborech jako něco, k čemu první učitelé přistupovali přinejmenším ostražitě (str. 26). Paradoxně

přitom odkazuje na 1. Kor, kde Pavel píše, že je Bohu vděčný, že mluví jazyky více než ostatní (14, 18). Další „zasvěceně“ zahrnuje do spirituality pentekostálních křesťanů i nošení jedovatých hadů a pití jedu (str. 23) a je příznačné, že uvádí jen obecnou slovníkovou literaturu bez jakékoli vazby na primární zdroje, jak by velel vědecký přístup. Takový přístup by ovšem křesťanské hnutí nehodnotil ani hanlivě jako enfant terrible (str. 24). A když už se rozhodli doložit negativní vliv kritizovaného hnutí na psychiku labilních jedinců (na str. 27), „zapomněli“ napsat, že labilní jedinci se nevyhýbají ani konzervativním sborům a že ani tam nejsou v bezpečí před sebevraždnými myšlenkami. Obraz dokreslují fotografie: zavřené oči při modlitbě, otevřená ústa při zpěvu, jedinec vytržený z kontextu, přerušený devadesátinou vteřiny uprostřed pohybu musí zaručeně vypadat divně ať už je jakékoli církevní příslušnosti.

V Písmu nacházíme působivý kontrast v obrazu převzatém ze soudní praxe: žalobce vs. obhájce. Zatímco žalobce (hebrejsky: sátán) poukazuje na nedostatky, pranýřuje a žádá sankce, obhájce se za pomýlené bratry přimlouvá. Hledat chyby je snadné a proto bude mít Dingir jistě i v budoucnosti dostatek materiálu ke zpracování. Těžko se ale zbavit pocitu, že z povahy věci je duchovně přínosnější ten časopis, který své cíle uvede v soulad s pozitivními cíli Božího království, i kdyby redakce leckdy klopýtla. Křesťan je totiž povolán k čemusi vyššímu než k destruktivnímu jednání, jímž je i rozbor slabin jinověrců. Je povolán lidi získávat, stavět duchovní chrám. Na cestě k dosažení cílů Království je jistě nezbytné bořit scestné představy, ale jen proto, aby byly nahrazeny něčím lepším. Nějakou alternativu ke kritizovaným hnutím ale Dingir nenabízí, to je keř zcela mimo pole jeho zájmu.

Vedlejším efektem diskutovaného periodika je utvrzení necírkevní veřejnosti v lichotivém, leč zcela mylném domnění, že hranice vede především mezi námi „rozumnými“, kdo jsme unikli spárům sekt a těmi svedenými na straně druhé. Z hlediska Božího království však není rozhodující, zda je někdo Kršnovce, playboy nebo ateistický intelektuál. Písmo

rozděluje lidstvo na ty, kdo patří Kristu a ty, kdo jej odmítají. Rozpoznání tohoto duchovního tajemství vedlo mnohé křesťany k tomu, aby raději (i kdyby nedokonale) hlásali Krista a jeho království, jako jedinou bezpečnou sféru v níž je možné kvalitně a věčně žít. Veškerá ostatní rozdělování pak klesla hluboko do pozadí. Zkoumání deformací religiozity je disciplínou srovnatelnou s medicínskou patologií. Nemusí sice být zbytečná, ale neléčí.

Pavel Hejzlar

Ještě k článku S. Martinovského...

Redakce k článku přičinila poznámku a učinila tak dobře. Je zřejmé, že rozdělení v JB je jiného druhu, nežli vypisuje autor. Zásadně autorovi

však musíme přitakat tam, kde píše o naší věroučné nevyhraněnosti a z toho plynoucí neschopnosti se vyrovnat s takovouto krizí v praxi. Právě v posledních měsících jsme se nad otázkou učení JB zamýšleli i na našich pastorálkách. Problémem je to, že i „základy Jednoty“ (věroučný úvod k řádu světové JB), ač některé základní věroučné články formulují jasně, nebyly nikdy důsledně aplikovány a střezeny. Vše bylo řešeno v rámci „bratrského“ obecenství. To samo nás však proti církevnímu gangsterismu, jak se ukázalo, neuchrání.

Řešení v rámci jedné české provincie už hledat nemůžeme. Naše část církve je právě teď značně otrěsená. Je ale možné - a já tomu věřím - že nám Pán Bůh dá v příštích časech obnovu a růst. Neopakujme stejnou chybu znovu. Nebojme se stanovit jasné věroučné mantinely.

Ondřej Halama

zprávy ze světové UF

Vzpomínky na Ameriku II.

(pokračování z minulého čísla)

Nevím, jestli už vás také napadlo, jak je možné, že s rodáky z Horní Čermné, zdánlivě bezvýznamné obce ve východních Čechách, je možné se setkat téměř všude ve světě. Můžete mne - a asi právem - obvinít z lokálního patriotismu, neboť, jak už jsem na sebe prozradila, moje rodina tam má své kořeny. Také můžete namítnout, že by se dalo najít více takových měst a obcí v Čechách, jejichž rodáci se ve světě dobře uplatnili nebo dokonce proslavili. Již v dobách svého mládí jsem s překvapením zjišťovala, že téměř v každém sboru Českobratrské evangelické církve je někdo, kdo pochází z Horní Čermné nebo okolí. Později jsem zjistila, že se

„čermáci“ vyskytují i za hranicemi naší republiky, například v Rixdorfu v Berlíně. Ale v Americe? To je přece hrozné daleko! Pro člověka, který vyrostl v socialistickém Československu bez možnosti cestovat do zahraničí to zní neuvěřitelně, ale zdá se, že naši předkové za Rakouska žili v mnohem svobodněji, ač jejich životní podmínky byly zejm. v materiální oblasti nesrovnatelně tvrdší. Podhůří Orlických hor, kde Horní Čermná leží, bylo velmi chudé a přitom hustě osídlené. V chalupách živořily početné rodiny, jejichž obživa spočívala v obdělávání malých políček v neúrodném kraji, ve sběru lesních plodin, tkalcovství apod. Spolu s bídou materiální se družila i řada problémů, které bychom dnes nazvali „sociálními“ jako např. alkoholismus. Přitom zde ale žila řada lidí svobodomyslných a inteligentních a navzdory materiální chudobě

překvapivě vzdělaných, kteří se nechťeli smířit s životem bez perspektiv a jak pro sebe, tak hlavně pro své děti hledali lepší budoucnost. Tito lidé však byli též vlastenci, špatně snášející národnostní útlak, a důležitou a nedílnou součástí jejich osobností byla křesťanská víra vycházející z tradic Jednoty bratrské.

Bylo zřejmé, že v rodném kraji nemají šanci na lepší život. Naskytovala se možnost vystěhování do jiné země v rámci Rakousko - Uherska, např. do Banátu v dnešním Rumunsku, kde řada potomků českých exulantů dosud žije.

Zde je potřeba uvést jméno Josefa Lidumila Lešikara, krejčího z Nepomuk, výrazné osobnosti té doby, který byl též rychtářovým tajemníkem a byl zvolen jako kandidát do budoucího českého sněmu, který nakonec císař nepovolil, a Lešikar se dočkal pozornosti rakouské policie jako sledovaná osoba. Kolem tohoto muže se shromáždila početná skupina lidí nespokojených se svým údělem a zvažujících emigraci. V té době se do rukou Josefa L. Lešikara dostal v opise nadšený dopis Josefa Ernsta Bergmanna, bývalého evangelického faráře z Kladska, který se v roce 1849 vystěhoval do amerického Texasu a odtud psal svým přátelům do Čech o výhodách nového života a uváděl i praktické podrobnosti ohledně cesty a jejího finančního zajištění. O nově zemi psal tak lákavě, že ovlivnil rozhodnutí Josefa L. Lešikara i jeho sousedů. Místo do Rumunska se cestovalo do Ameriky. Nechci zabíhat do velkých podrobností - ostatně kdo se chce dozvědět více o několika skutečně pozoruhodných postavách z doby obrozené, nechť si přečte brožurku „Josef Lidumil Lešikar“, kterou v roce 1993 vydal Spolek rodáků a přátel obce Horní Čermná.

V roce 1851 a 1853 odjely 2 početné skupiny vystěhovalců z východních Čech - z Horní Čermné a okolí. První skupina měla velké problémy s podvýživou a

chorobami a tak během plavby zemřela polovina vystěhovalců, druhá skupina byla úspěšnější. Přežily i dvě děti, které se narodily cestou. V Americe přistáli v Mexickém zálivu v přístavu Galvestone, odtud cestovali do Houstonu a odtud dále do vnitrozemí, většinou severozápadně, kde se usazovali.

Do stejné oblasti směřovaly i české rodiny ze severní Moravy a další, hlavně němečtí přistěhovalci.

V nové zemi čekaly na nové obyvatele těžké podmínky. Neznali zemi a vrtochy počasí, neznali místní rostliny a zvířata. Ocitli se v necivilizované zemi, kde začínali opravdu s holýma rukama bez potřebného nářadí a vybavení, místo vozů používali indiánské smyky a hospodářská zvířata si obvykle mohli koupit až za několik let. Učili se pěstovat pro ně dosud neznámé plodiny jako jsou bavlna a kukuřice. Čekaly je zimy, sice bez mrazů, ale deštivé, velmi horká a vlhká léta, neznámé choroby, jedovaté plody některých rostlin, i nepřítel osudu v podobě neúrody nebo požárů usedlostí. Museli čelit nesmírně primitivním podmínkám, jaké při vši zaostalosti tehdejších východních Čech neznali. O nějaké kulturní úrovni, jakou znali ze své vlasti, nemohlo být ani řeči. Řada z nich pak ve svých životopisech přiznávala, že v návratu do Evropy jim bránil jen nedostatek peněz. Ale Amerika přeje odvážným, těm, kteří se nebojí se životem porvat a po několika krušných letech se téměř všem začalo dařit dobře. Blížila se však další pohroma - Občanská válka. Otrokářství bylo zcela cizí přistěhovalcům, kteří si vážili své sotva nabyté svobody a pochopitelně se bránili tomu, aby bojovali na straně otrokářů proti Severu. Někteří to řešili dezercí, jiní uprchli do sousedního Mexika, někteří ve válce bojovali, řada Čechů v té době zahynula.

Navzdory všem těžkostem začali čeští vystěhovalci organizovat i svůj církevní

život a z hluboké touhy po společenství a bohoslužbách v rodném jazyce vznikl na sklonku občanské války v městečku Veselí (které se nyní jmenuje Wesley) první sbor Českých bratří. Jeho založení je spojeno se jménem reverenda Josefa Opočenského, který navštěvoval shromáždění v rodinách a povzbudil exulanty k založení sboru a stavbě kostela. Tento kostel od začátku sloužil též jako škola. První osadníci zpravidla neuměli anglicky. Jejich sousedé mluvili také česky nebo německy a své děti vzdělávali též v rodném jazyce. Teprve v dalších generacích, když děti odcházely studovat do státních škol, začalo se i v rodinách mluvit anglicky. Dosud však v Texasu žije mnoho potomků těchto prvních českých exulantů, kteří ještě mluví česky.

Do konce století postupně vzniklo 12 dalších sborů a krom toho, že společně v roce 1902 začali vydávat Bratrské Listy, zvažovali i další osud své církve. Roku 1903 se rozhodli nepřipojit se k žádné z denominací, které již v Texasu působily, ale založit vlastní nezávislou církev - Unity of Brethren in Texas.

V dalších letech byly zakládány další bratrské sbory a do roku 1957 bylo v Texasu celkem 38 sborů a asi 30 kazatelských stanic. Na celocírkevní úrovni začala být organizována práce s dětmi v nedělních školách i práce sester ve sborech. Je nutno si uvědomit, že

všechna tato aktivita vyrůstala „zdola“ a byla taky personálně i hmotně zajištěna pouze členy sborů Unity of Brethren.

Již na konci 19. století reverend Chlumský začal na své farmě organizovat letní kursy pro učitelky nedělních škol, vedoucí pěveckých sborů, varhaníky a další laické pracovníky sborů. Před svou emigrací do Ameriky byl správcem Dívčího ústavu v Krabčicích a bylo jeho velkým snem podobný ústav zřídit i v Texasu. K tomu sice nedošlo, ale od roku 1914 začala na různých místech fungovat tzv. Husova škola, kde se scházeli laičtí pracovníci ke svému vzdělávání. V letech 1924 - 1944 byl zřízen Husův Dům v městě Temple a když budova již k tomuto účelu nemohla sloužit, konaly se kursy opět v různých sborech. V roce 1957 se konečně podařilo získat pro vzdělávací kursy, konference, rodinné rekreace a další sborové i celocírkevní akce lokalitu poblíž Caldwellu, kde byl vybudován Hus Encampment, který slouží dodnes a je jednou z nejdůležitějších aktivit současných sborů Unity of Brethren v Texasu. Zde mohou i v této době předávat své duchovní dědictví dalším generacím.

O současně situaci v bratrských sborech v Texasu se pokusím napsat v další, závěrečné části.

Eva Kejřová

naše provincie

Pastorální konference

Dne 6. 11. 1999 se v Jablonci nad Nisou konala Pastorální konference našeho distriktu. Ta bývá určena především kazatelům, kteří se také dostavili v plném počtu, aktivně ve službě činní i ti na odpočinku, mnozí provázeni svými

manželkami. Bratr biskup se ze zdravotních důvodů omluvil. Konference se ovšem neuzavírá ani dalším členům sborů, několik jich také přišlo, potěšila i účast jednoho milého hosta z Holešova a dvou stejně milých hostů z Ochranova, bratři Reebeho a Langerfelda, jejichž přítomnost nám byla živou připomínkou,

že sestry a bratři z Kontinentální provincie zůstávají při nás na naší nelehké pouti. A věříme, že uprostřed nás přebýval též Pán Ježíš Kristus, pastýř věrný a spravedlivý, a že zůstane v našem středu i nadále.

Vše propuklo po deváté hodině dopolední, zahájení náleželo bratru Václavu Hájkovi a jeho výkladu Hesel na onen listopadový den, která - jako už tolikrát - hluboce promlouvala k našim srdcím. Zbytek dopoledne byl vyhrazen pro teologická témata. Tradiční exegeze se ujal bratr Jiří Polma, předmětem jeho příspěvku se stal oddíl zapsaný v 2 Tm 3, 14-17, ve kterém apoštol Pavel vybízí Timotea k věrné službě, upomínaje jej na pevné kořeny jeho víry a význam Písma. Teologickou část programu završil bratr Pavel Hejzlar, jeden z našich tří současných studentů teologie, podnětnou přednáškou nazvanou *Současné přístupy k výkladu Písma*, již poskytl i v několika exemplářích v tištěné podobě. Hovořil o některých tradičních exegetických metodách, jako je přístup historický či kritika pramenů, i o novějších a aktuálních formách. Jako příklad ideologického čtení Písma, tj. interpretace pod zcela určitým zorným úhlem, uvedl Pavel feministickou teologii, protože se následná diskuse ponejvíce týkala otázky, co tedy s těmi ženami. Celkem panuje názorová shoda, že ženy není třeba nutit ve shromáždění mlčet, zvláště hovoří-li rozumně, na kazatelny je též lze pustit. Také bylo připomenuto, že bychom nekřesťanskému světu měli lépe svědčit o bohatství Písma, nefundamentalisticky pojatého, které se ukrývá například i v dialogu uvnitř biblické zvěsti samé, byť rozporý takto vzniklé Písmo zdánlivě diskvalifikují.

Po opravdu skvělém obědě, za nějž patří přemnohá slova díky jabloneckým sestrám, se dopoledne věnovalo aktuál-

ním problémům distriktu. Svým slovem a pozdravy z pastorální konference Kontinentální provincie v Bad Bollu nás povzbudil bratr Reebe, hovořilo se o Heslech pro rok 2000, která poněkud absurdně opět vychází ve dvojí verzi, a o partnerství německých sborů se sbory v České provincii, o časopisu, který nyní držíte v rukou, o tehdy ještě neoficiálním návrhu na propůjčení členství v ČCE a o plánované návštěvě bratři z Unity Boardu (Výboru Světové Jednoty), došlo krátce též na nejdůležitější informace ze života sborů. Vyhrazený čas se neúprosňe nachyloval, závěrečnou modlitební chvíli vedl bratr V. Kačer. Potřeba pohovořit si však evidentně nebyla uspokojena, což dokázala skutečnost, že téměř nikdo neodmítl pozvání k dalším rozmluvám při čaji a pohoštění.

Dagmar Oupická

Z Kontinentální provincie UF došel na konferenci tento milý a povzbuzující pozdrav:

A přece zůstává ten kalich plný Boží milosti

Hesla na 6. listopad 1999:

*Panovník Hospodin je moje pomoc,
proto nemohu být potupen.*

Iz 50,7

*Bůh mi až do dnešního dne pomáhal,
takže tu stojím a svědčím.*

Sk 26,22

Milé sestry, milí bratři,

při příležitosti Vaší pastorální konference Vám zasiláme srdečné pozdravy. Na naší konferenci pracovníků v církvi, která se před několika týdny konala v Bad Bollu,

byla Vaše situace ústředním tématem. Otráslo námi, jaké mocenské zvůli a jak silnému osobnímu ohrožení jste vystaveni.

Tímto listem a symbolem, který stál při vzniku Vašeho distriktu, chceme být v myšlenkách a modlitbách s Vámi a společně si připomínat, z čeho žije církev Ježíše Krista. A vy jste církev, Jednota bratrská a naše sestry a bratři v našem Pánu!

Jeho milost je ve slabých silná a on je mocen učinit více, než se odvážíme doufat. Proto vytvořila sestra Rosemarie Bayer tento obraz, kterým nám všem dodává odvahy, že i poloviční kalich dostačuje k tomu, aby se utvářelo společenství Ježíše Krista. Se slovy Hesel Vám přejeme konferenci naplněnou důvěrou a nadějí.

Jménem všech bratří a sester Vás z konference v Bad Bollu ze srdce zdraví

Vaši Dorothee a Volker Schulzovi

Ochranovský seniorát - konec nebo počátek?

V sobotu 20. listopadu 1999, právě v poledne, schválil 30. synod Českobratrské církve evangelické usnesení o přičlenění bývalých sborů Jednoty bratrské k ČCE, kde vytvoří „Ochranovský seniorát“. Usnesení bylo schváleno po krátké rozpravě naprostou většinou hlasů (67

ze 75), což by mohlo svádět k domněnce, že jde o jednoduchou, téměř samozřejmou záležitost. Ve skutečnosti jde o krok zcela ojedinělý a nesmírně závažný.

Když se stávalo stále zřejmější, že v rámci „české provincie“ není pro některé sbory Jednoty bratrské nadále místo, ozvaly se z řad jiných evangelických církví hlasy, vyjadřující ochotu přijmout tyto sbory nějakým způsobem do vlastního společenství. Jsme za ně hluboce vděční, neboť byly velkým povzbuzením v naší tísní, dokladem, že i sestry a bratři v jiných církvích vnímají krizi v Jednotě jako zápas o podobu a pojetí církve, ne jako spor osobních a mocenských zájmů.

Říjnový synod (o němž jsem psal v minulém čísle) byl definitivním potvrzením, že chceme-li se snažit jako sbory pokračovat v tom způsobu existence, který byl pro Jednotu bratrskou donekdávna příznačný, budeme to muset činit paradoxně mimo společenství označené tímto jménem. Proto se řádně svolané sborové rady sedmi dosavadních sborů ve dnech 2. a 3. října rozhodly, že se nadále nepovažují za součást Jednoty bratrské v ČR, zůstávají však ve svazku světové Unitas fratrum a chtějí zůstat pospolu i organizačně (společně s částmi sborů v Turnově a Potštejně). Prostřednictvím svých pověřených zástupců pak tyto sbory požádaly zvolenou radu, aby hledala možnosti, jak to uskutečnit.

Jednou z církví, které nabídlý, že se našich sborů ujmou, byla ČCE. Její zřízení umožňuje přičlenění jiných evangelických sborů na základě propůjčení členství, což znamená, že členové přičleněných sborů si zároveň mohou ponechat své původní členství. To, společně s možností udržet dosavadní společenství našich sborů v rámci nově ustanoveného Ochranovského seniorátu, nám otevřelo příležitost, v jakou jsme se sotva odvážili doufat.

Při vědomí celé složitosti naší situace

a s určitým vnitřním váháním se odvažují pokládat skutečnost, že se nám tato příležitost otevřela a byla bratřími a sestrami z ČCE v neuvěřitelně krátké době necelých dvou měsíců jednoznačně potvrzena, za projev Boží milosti. Za znamení, že přes všechny své chyby a slabosti dostáváme další možnost. Můžeme jako sbory existovat dál a snažit se o obnovu.

Ochranovský seniorát se v tuto chvíli teprve formuje. Je třeba vyřídít mnohé úřední náležitosti. Musí se ještě vyjasnit, v jakých konkrétních podmínkách budou naše sbory dál žít a nemusí to být vůbec jednoduché. Otázka našeho vztahu k Jednotě ve světě se nemění z hlediska naší vnitřní vzájemnosti, ani z hlediska uznání našich sborů ze strany všech provincií kromě české. Organizační a právní stránka však se bude muset vyřešit nově. Žádost o připojení k Evropské kontinentální provincii bude znovu projednávána a teoreticky vzato není důvod, proč by se Ochranovský seniorát nemohl stát součástí EKP. Vedle těchto vnějších vztahů a záležitostí je tu ovšem závažnější otázka, kterou jsem naznačil v titulku tohoto článku.

Konec nebo počátek? Jinak řečeno, bude Ochranovský seniorát jakýmsi domovem odpočinku pro utrmácené zbytky tradičních sborů Jednoty, kde budou moci důstojně dožít? Útočištěm pro hloučky vnitřních exulantů, postupně se zmenšující a slábnoucí? Neskrývám své přesvědčení, že se to může stát, zvláště tehdy, budeme-li se soustředit sami na sebe. Při jednání synodu ČCE zazněla i slova o obohacení, které přítomnost sborů Jednoty může přinést této církvi. Přiznávám se, že ve mně při těch slovech trochu hrklo. Copak jsme ve stavu, kdy můžeme obohacovat druhé? Unavení, zklamaní, znejistěli tím, co jsme v poslední době prožili?

Potom jsem si připomněl slova apoštola (2 K 6,10): *máme proč se rmoutit a přece se stále radujeme; jsme chudí a přece mnohé obohacujeme; nic nemáme a přece nám patří vše*. Právě tato situace pro nás může být a snad by dokonce měla být příležitostí, abychom znovu přezkoumali základy své víry a svých sborů. Co všechno je založeno na zvyku, určitých pořádcích, věcech a místech? Nakolik nám právě ztráty mohou pomoci znovu si uvědomovat, na čem opravdu záleží, nacházet novou radost ve společenství víry, nově prožívat obecenství sester a bratří, učit se lásce a utvrzovat se v naději?

Přiznám se, že při závěrečných bohoslužbách evangelického synodu jsem nebyl schopen zpívat píseň *Aj, jak jsou milí...* Vzpomněl jsem při ní na mnohé sborové dny v minulosti a proti své vůli natáhnul moldánky marně jsem se rozhlížel po vrbě, kam bych je zavěsil. Ve vinohradské modlitebně není vrb. Bylo tam však na dvě stovky sester a bratří, kteří byli povoláni k téže naději jako my a kteří dali rozhodnutím svého synodu zřetelné znamení své lásky k nám. Nebylo to snad dost pádný důvod k radosti?

Jistě, všeliká věc má svůj čas a jsou časy smutku. Ale vznik Ochranovského seniorátu může být začátkem nové radosti. Budeme-li s obnovenou věrností hledat podobu svého povolání k službě, své místo a úkoly, budeme-li hledat ne svých věcí, ale dobré našich bližních, bude nám také dáno, abychom druhé obohacovali. Ochranovský seniorát? Bude-li Pán chtít - a my věrně pracovat - jistě nový počátek.

J. Halama Jr.

PRAHA. Vedle neblahého dopadu, který má celocírkevní situace na náš sborový život, jsme zakusili v minulých měsících dvě opravdu smutné události. Tragicky nám odešly dvě mladé sestry (obě ve věku 26 let), které patřily ke skutečnému jádru našeho společenství a které nám velice chybí.

V létě zemřela na následky zranění sestra IVETA KROJOVÁ, která byla první členkou přijatou do sboru za působení br. kazatele Kejře. Iveta se musela potýkat s mnoha zdravotními omezeními, ale při tom všem zůstávala radostnou a horlivou křesťankou a osobní modlitební život i účast na sborovém životě u nás i v jiných společenstvích jí byl posilou a prostředkem k dozrávání a k vnitřnímu smíření. Její spontánnost a radostnost, stejně tak jako její přímlyvné modlitby, nám chybí. Jsme však Pánu Bohu vděční za vzájemné obohacování, které jsme s Ivetou prožívali.

V neděli 14. listopadu se v našem sboru konala Vzpomínka na sestru ZUZANU LUKÁŠOVOU, která zahynula na konci svého pracovní-studijního pobytu v Anglii. Právě tu neděli měla Zuzka již být po roce a půl mezi námi (a my jsme se na ni moc těšili). Teď nám nezbývalo, než na ni vzpomínat. Vzpomínat s bolestí, s všelijakými otázkami, ale zároveň s vděčností za to, co pro nás znamenala, jak svým jednáním a postoji dosvědčovala svou radostnou víru v Ježíše Krista, jímž se také nechávala vést ve svých, někdy nelehkých, rozhodováních. Sestra Lukášová se připravovala na své povolání mj. na JABOKU, vyšší sociálně pedagogické a teologické škole, aby mohla v praxi uplatnit svou lásku k lidem i své předchozí výtvarné vzdělání. Sestra Zuzana nechýbí jen své rodině a svému sboru, ale také svým přátelům z Jaboku. Přinášíme slova vděčnosti za její život od zástupkyně ředitele a profesorky zmíněné školy:

Děk za Zuzku

Zpráva o Zuzčině smrti byla šokem, z něhož se mnoho z nás dodnes těžko vzpamatovává. Jsou události, které zůstanou přikryté závojem nezodpověditelné otázky PROČ? - Zuzčina tragická smrt patří mezi ně. Odešla z prostředka své práce, z prostředka života - a přece nelze říci, že její dílo a její život zůstávají torzem. Zuzka žila takový život, jaký by si každý mohl přát - plný až po okraj, radostný, smysluplný. A právě proto, že nic z toho, co dělala, nepostrádalo smyslu, nezůstal její život torzem, nedopovězenou větou. Byli bychom všichni rádi, kdyby tu byla s námi - musíme být vděční, že tu s námi byla právě taková, jaká byla.

Na Zuzku si pamatují od prvního dne, kdy přišla k přijímacím zkouškám - veselá, vyrovnaná, ve víře zakotvená a přitom realisticky uvažující mladá žena, které se v životě zachtělo potočit kormidlo své loďky a místo výtvarníčení se věnovat práci s mladými lidmi. Taková zůstala po celou dobu studia na Jaboku i potom. Byla dobrá studentka, dobrá kamarádka, spolehlivý člověk s radostí ze života a jeho darů. Šla za svým cílem, rozdávala dary, které dostala. Uměla žít i s překážkami, neodradily ji od cesty dál, spíše naopak. Ráda poznávala a zkoušela nové věci, proto cestovala za zkušenostmi do zahraničí - nakonec tam, tedy v Anglii, po dokončení školy našla své působíště v práci s lidmi, nad nimiž mnozí lámali hůl. Když jsem s ní hovořila o její práci - v těch krátkých chvílích, kdy byla zase doma v Praze (a Zuzka na své kontakty ze školy ani se spolužáky nezapomínala) - zářily jí oči radostí nad lidmi, o nichž vyprávěla. Byli pro ni skutečně milovanými bytostmi a ona pro ně sluncem. Její odvahy a elán byly obdivuhodné, protože byla jen o málo

starší než její mužští klienti s problémy v oblasti sexuálního chování. Přes svoje mládí a přívětivost si dokázala získat jejich úctu, skutečnou úctu a uznání, neboť nazvat jejich vztah respektem by bylo příliš studené. Člověk by jí její schopnost být s lidmi a přitom zůstat sebou samou bezmála mohl závidět. Měli ji skutečně rádi - i pro ně to muselo být hrozné, když se dozvěděli, že Zuzka už nežije na tomto světě. Žila pro ně do poslední chvíle, zemřela na cestě - snad i to je symbolické.

V posledních týdnech se často v myšlenkách i modlitbách vracím k Zuzce, která se mi stala najednou přítomnou více než dříve, když jsme se občas viděly, abychom si řekly, co je nového, a ujistily se, že věci jsou docela v pořádku. Jejím posledním odkazem pro mne je poznání, skutečně hluboké poznání, že za každého člověka je třeba děkovat - pro jeho jedinečnost, pro jeho kvality, které přece každý má, pro budoucnost, která je v každém ukryta. Děkuji za Zuzku pro to, co pro nás byla, i pro to, co pro nás je. Ona se již podílí na tajemství věčného Boha, skrze něž je nám všem blíže než dřív. Lidská neopatrnost, lidská ztřeštěnost ukončila Zuzčin pozemský život a my máme právo plakat, protože je smutné a těžké Zuzku už nepotkat. Boží láska ho však proměňuje v zářivou píseň radosti, kterou nám posílá do našich slz.

Mireia Ryšková, Jabok

TURNOV. V prvním listopadovém týdnu jsme v našem sborovém společenství zakoušeli radostné povzbuzení. Navštívil nás náš partnerský sbor z Königsfeldu. Partnerské vztahy mezi bratrskými sbory v Turnově a Königsfeldu trvají již dlouho. Nebyly narušeny ani rozdělením provincie. Naopak. Naši bratři a sestry nám právě v této chvíli chtějí stát na blízku. Výrazem toho byla i partnerská návštěva. Farářem sboru v Königsfeldu je dlouholetý přítel české Jednoty Albert Schönleber, který celý zájezd vedl.

Naše sbory se setkaly v úterý 2. listopadu v Turnově. Protože v současné době nemáme odpovídající sborové prostory, oběd byl v místní restauraci a potom jsme se sešli společně v klubovně místní sokolovny. Při společném setkání jsme četli slovo z Hesel, zpívali společnou píseň a vyslechli jsme i oficiální pozdravy. Při pohoštění se pak rozvinula diskuse. Hlavním tématem byla situace v naší provincii i konkrétně našeho sboru. Dověděli jsme se také to, čím žije sbor v Königsfeldu. Tento sbor je zvláštní tím, že jde o spojený sbor Jednoty a evangelické církve. Ve své péči má školu a slouží mnoha lázeňským hostům.

Podstatnou částí programu bylo také seznámení s bratrskou historií Turnova. Při krátké procházce jsme navštívili některé části města, které jsou spjaté s bratrskou historií a připomenuli jsme si významná jména, fakta i letopočty. Právě tyto informace naše hosty vždy velmi zajímají, protože k nám přicházejí jako do „země otců“. Někteří z nich jsou dokonce přímými potomky exulantů, kteří pro víru opustili naši zem již v první polovině 18. století. V této souvislosti jsme také hovořili o našem záměru získat v Turnově, který má bohatou bratrskou historii, sborový dům. Neopomenuli jsme ale ani přítomnost města. Rekonstruované náměstí, atletický stadion s nejmodernějším povrchem, představova-

ná nemocnice (ta má ostatně partnerský vztah s bratrskou nemocnicí v německém městě Nizkém).

Pro naše společenství byla návštěva skutečně velkým povzbuzením a jsme vděční za tyto naše bratry a sestry.

Zájezd pak pokračoval do východních Čech. Zde jsme navštívili Potštejn a prožili malou oslavu 100. jubilea kostelíku. Přišlo zde asi šest bratrů a sester (setkání se konalo ve všední den v 9. hod) z našeho místního ochrannovského sboru. Krátká pobožnost na Hesla dne, připomenutí historie kostela, společná píseň i modlitby. I toto krátké setkání bylo povzbuzením pro místní dlouholeté členy Jednoty, kteří kostelík navštívili více jak po roce.

Dalšími místy byly Kunvald, Žamberk, Brandýs n. O. V Horní Čermné jsme se setkali s českobratrským sborem, pak ještě Litomyšl a Růžový palouček.

Jsme vděční našim přátelům, sestrám a bratrům z Königsfeldu za podporu, solidaritu i modlitby. Jsme vděční za tyto vztahy lásky.

Ondřej Halama

informace

Co uděláte 1.1.2000?

Koupím si židovský kalendář. Na tom je ten den 22. tevetu roku 5760 od stvoření světa. Je to takové docela nekulaté datum a to se mi líbí. Bůh sám v Kristu nás křesťany přece osvobodil od všech takových mocí. Podívejte se na epištolu Koloským 2, 14-16 a 20 - a nejen tam. Tak na ta magická milénia nedám.

Přece ten náš kalendář není nic od Boha! Je to jen lidské ustavení, mnohokrát měněné. Není ani jisté, že se Ježíš narodil v prvním roce našeho letopočtu. Mohlo to být také tři roky „před Kristem“. Tak jaképak magické milénium!

Když on to už je takový lidský zlovyk. Lidé si sami něco vymyslí - a pak se tomu začnou klanět... A oni to lidé berou k smrti vážně. Jako by to datum bylo ustavení Boží, ne zcela náhodné lidské. Křesťané by si to plést neměli. Tak pro mě ten den bude 22. tevetu 5760. A co budu dělat? Radovat se z daru života a děkovat za něj. Jako každý den.

Touto, na přelomu nového roku a nového tisíciletí vysoce aktuální ukázkou, seznamujeme naše čtenáře s podnětnou a čtivou publikací od bratra profesora Erazima Koháka:

HESLA MLADÝCH SVIŠŤŮ

Málokdo by mohl tušit, že se za tímto mnohoznačným názvem skrývá cosi jako katechismus pro převážně nevěřící. Vznikal původně pro čtenáře Mladého světa (od r. 1994), do tohoto vydání byl doplněn několika tématy, která více souvisí s církví a jejím životem. Do knížečky jsem se s chutí začel a polykal jsem heslo za heslem (bývají jen o trochu delší než naše úvodní ukážka). Mnohé věci mě nově oslovovaly, viděl jsem je s užitekem pojednou z odlišného pohledu - a přece, když jsem se dobral ke konci, pocítoval jsem mírné zklamání a lítost, že ledacos nebylo řečeno určitěji a povězme rovnou, bibličtěji. Brzy jsem si však uvědomil, že při kladech, které toto dílko má, se nějakým způsobem takřka „musí“ objevit i nedostatky, které jsou arci občas daní stručností a velmi civilního projevu. Pokusím se obě kategorie vyjmenovat, jak se mi jevily:

Oceňuji:

- odvahu oslovovat závažnými tématy

nevěřící lidi

- necírkevní slovník

- přitážení i těch nejvznešenějších věcí
na dosah ruky

- uvedení víry do souvztažnosti s nejoby-
čejnějšími věcmi

- úspěšnou snahu čtenáře nementorovat

Rozpaky budí:

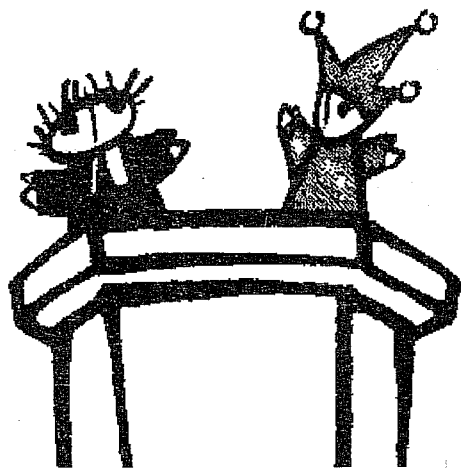
- více je o „aplikacích“ než o nejpodstat-
nějších článcích víry

- autorovy vtipné postřehy dostávají
přednost před snahou vypovědět věci
přesněji

- občas chybí důraz na to, co nás převy-
šuje, co je skutečně „svaté“, o čem nelze
bez újmy tak lehce hovořit

- okleštěný výhled za hranici tohoto času

- někdy se zdá, jakoby to byla lidská
autorita, která rozhoduje o tom, co je
dobré a co nikoliv

Tento pokus o stručnou recenzi nechce
být kvalifikací, ostatně těžko klady a
zápory postavit na misku vah. Jen sdílím
své dojmy. Ty první, ale i ty následující.
Protože opravdu je užitečné se k Heslům
vracet. Nejsou totiž poučkami, definice-
mi, ale spíše podnětem pro další
rozvažování. Rozvažování, které by

ovšem nemělo být jen z vlastních zdrojů,
ale které by nás mělo vést především k
biblické zvěsti, abychom zjišťovali, co lze
ke kterému tématu zjistit z „Knihy knih“.
Ale Erazim Kohák nás také inspiruje,
abychom nebyli neteční k projevům,
skutečnostem a náladám naší součas-
nosti. Hesla mladých svišťů nejsou
katechismem ve smyslu soustavné
výuky pomocí krátkých otázek a břeskných
odpovědí, ale přece jsou katechetickou
pomůckou. Totiž v tom smyslu, že nás
chtějí učit přemýšlet, že nás chtějí
inspirovat k trvalému hledání odpovědí.

Hesla jsou výtvarně doplněna
typickým rukopisem faráře ČCE Zdeňka
Šorma, kde se nejedná pouze o
doprovodné ilustrace, ale jeho „malůvky“
mají podobný záměr jako sám text:
možná někdy provokovat, ale vždy
rozhodně vést k zamýšlení nad sebou,
nad věcmi nad námi, i nad věcmi kolem
nás.

Knížka vyšla na podzim r. 1999 v
Kalichu a stojí tam 148 Kč.

B. Keř

Běh života českých emigrantů v Berlíně v 18. století

(Edita Štěříková)

Na našem knižním trhu se objevila publi-
kace, která patrně nenalezne odezvu v
nejširší čtenářské obci a přece bude
vděčně přijata mnohými, kteří se zájmem
budou sledovat pohnuté příběhy těch
našich předků, kteří od počátku 18.
století opouštěli své domovy v Čechách
a na Moravě, aby našli svobodu pro
vyznávání a žití své evangelické víry.
Autorka popisuje cesty těch, kteří se
usídlili v Berlíně (kam došli přes různé
zastávky, mj. v Ochranově). Berlín se stal

místem, kde se vytvořily české sbory luterského, reformovaného a bratrského vyznání a kde Češi formovali své vlastní společenství a i jejich vliv na okolí nebyl přehlédnutelný.

Autorka v první části svého díla „Z historie“ sleduje podmínky, za nichž exulanti přicházeli do Berlína a události i osoby, které při tom sehrály nějakou roli. V druhé části, označené „Ze života“, máme příležitost seznamovat se ve zkratce s životopisy, či spíše osobními svědectvími desítek exulantů, doplněných biografickými poznámkami. Prostota jejich výpovědí na pozadí často otrěsných podmínek dává tušit, jak hluboká byla jejich víra a jak přemáhající byla jejich láska k pravdě evangelia.

Téměř 750 stránek bohatě ilustrované publikace přináší i mnoho užitečných poznámek, map a příloh, které dávají čtenářům příležitost se v rozsáhlém díle lépe orientovat a které v neposlední řadě vypovídají o velikosti práce a pečlivosti autorky Edity Štěřkové.

Kniha vyšla za podpory mnohých institucí a jednotlivců, z nichž jmenujme sbor Jednoty bratrské v Berlíně - Neukölln (dříve česká ves Rixdorf) a bratra Manfředa Motěla.

V Kalichu je tato kniha k dostání za 350 Kč, přes společnost „Exulant“ ji lze zakoupit s výraznou slevou.

B. Kejř

ukázka z životopisu:

Appllová Dorota, * 2. 8. 1726 v Čermné

... V mém třináctém roku vyvedl nás svých šest dítek náš otec z Čech do Slezska; já jsem na té cestě silné bolení v mých nohách dostala, a velmi obtížné mně jíti přišlo, nebo jsem od silného podpírání na hůlce krvavé mozoly v dlaních dostala. Já jsem však na to nic nedbala, poněvadž jsem se radovala, že mezi takový lid přijdu, který Pána Boha

miluje a chválí... Já jsem ráda k takovým probuzeným lidem do shromáždění chodívala, slyšíc ráda něco ze Zákona Božího, přičemž mně jednou ta slova, že z každého prázdného slova a myšlení počet musíme vydati na srdce padla. V mém patnáctém roku odešla moje máma z této časnosti; po nějakém čase stěhovali jsme se s naším tátou dále do Slezska mezi Poláky, kdežto jsem ještě špatněji věci slyšela nežli v Čechách. Já jsem ale prosila milého Spasitele, aby on mě přede vším zlým opatroval; a zůstávala jsem při mém tátovi doma. V mém sedmáctém roku odebral se též můj táta na zásluhu Spasitele z této časnosti. Po nějakém čase stěhovala jsem se s mými bratřími a sestrami do Táboru, a přišla jsem tam na svátek Ducha svatého; tu jsem já ponejprv k Večeři Páně šla... Já jsem sobě četla v řečech blaženého učedníka (Zinzendorfa) v Berlíně držených... V druhém roku na to navštívili nás dva bratři z Rixdorfu, kteří nám pravou zprávu o církvi bratrské dali. Z toho jsem se já tuze radovala, a v roku 1755 přišla jsem s mýma dvěma sestrama Kateřinou a Rozinou do Rixdorfu; já jsem žádala k svobodným sestráům do Berlína se stěhovati, což jsem také obdržela. V roku 1756 dne 17. oct. byla jsem do církve přijatá...

Vyhnaný dostal jsem útlek v porobě.
V salaších ciziny bylo mi spáti.
Opuštěn volal jsem, Pane můj, po Tobě:
Pane můj jediný, nedej mi lháti.

Ačkoli k pokoji volaly retы mé,
ačkoli prosily o útěchu,
na hesla o boji změnili věty mé
ti, jimž je násilí ku prospěchu

Karel Kryl

Betlémská hvězda

Podle tradice postavil první betlémské jesličky svatý František z Assisi skoro před osmisty lety. A od počátku čtrnáctého století se nad zpodobněným chlěvem s narozeným dítětem Božím, Ježíšem, Marií a Josefem upevňovala hvězda s chvostem, prý podle zobrazení Halleyovy komety. V té době se totiž předpokládalo, že betlémská hvězda byla vlastně kometa. Když se daleko později, už po několikáté, znovu objevila v roce 1835, narodil se spisovatel Mark Twain. Možná že znáte například jeho knihu pro děti „Dobrodružství Toma Sawyera“. Zmiňuji se o tom proto, že když se po 75 letech znovu objevila, Mark Twain zemřel. Jako by ho kometa přinesla a zase odnesla. To byla ovšem jen shoda okolností. Lidí, kteří se ve stejném roce narodili a opět ve stejném zemřeli, bylo nepočítaně. Naposledy se Halleyova kometa objevila v roce 1985. Když se však narodil Ježíš, žádná kometa se neobjevila.

Jak to tedy s betlémskou hvězdou vlastně bylo? Není to jen taková pohádka? Co je o tom napsáno v evangeliu? Podle Matoušova obsáhlého vyprávění přišli do Ježíšovy rodné judské země tři mudrci či mágové, kteří se vyznali v nebeských znameních. Byli tři, jak vyrozumíváme i z počtu darů. Zlato,

kadidlo a myrrha označují cosi duchovního, nikoli hmotného.

Vraťme se ke hvězdě. Již dávno je známo, že roky se od Kristova narození nepočítají správně. Zjistilo se to nejenom z dějinných údajů a souvislostí, ale také podle astronomických výpočtů. Hvězdáři dovedou již po dlouhá desetiletí vypočítávat pohyby těles nebeských daleko dozadu i dopředu. Tak bylo zjiš-

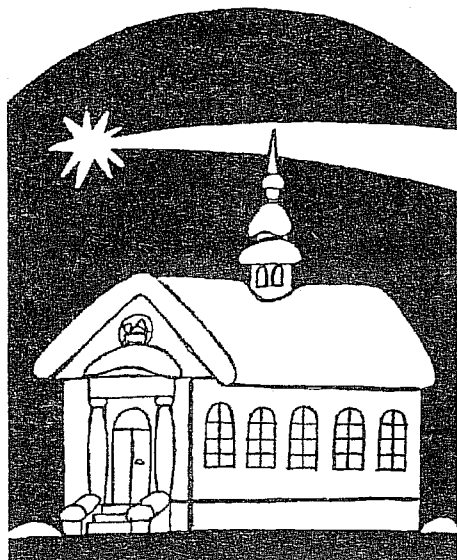
těno, že v oné době, kdy se Ježíš narodil, nebyla v dohledu žádná kometa, ale že patrně nešlo ani o hvězdu. Nedlouho před počátkem našeho letopočtu, dokonce dvakrát, se v odstupu několika let ocitly ve spojení, v takzvané konjunkci, dvě největší planety, Jupiter a Saturn. Můžeme se odvážít uvádět v souvislost tento astronomický údaj se zprávou o hvězdě, jež se stala znamením pro biblické mágy? Vždyť to stojí v evangeliu! Tak

či onak je náš letopočet chybný a my už žijeme již několik let ve třetím tisíciletí.

Avšak důležitější je poznání, že betlémská hvězda nám dává hledět zrakem oněch mágů za oponu hmotného vesmíru, neboť Kristovo narození je záležitostí nejen pozemskou, ale i nebeskou. Dotýká se i hvězd. Nevíme jak a jejich tajemství stěží můžeme chápat. Nezodpovězená otázka v Jobově knize, napsaná více než dva tisíce let před Kristem, promlouvá i k nám: „Viš, jaké

jsou řády nebes? Ty jsi je ustanovil, aby dozíraly na zemi?" A Izaiáš napsal, že Bůh „vyvádí v plném počtu zástupy hvězd a všechny volá jménem.“ Nejsou to jen básnické obrazy, ale sdělení, že celý vesmír je obsažen ve vědomí Božím a není nekonečnou cizotou, kde ve svém duchovním vyprázdnění pátráme po tělesných mimozemšťanech.

A žalmista vyznává: „*Když se zahledím na dílo prstů tvých, na měsíc, na hvězdy, jak jsi je uspořádal, ptám se: Co je člověk, že na něho myslíš, co je smrtelník, že jsi naň pamětliv?*“ Ano, Bůh o nás ví. Poslal nás na svět nejen pro časný život zde na zemi, ale i pro život věčný. Betlémská hvězda ve zprávě evangelia nám zvěstuje, že narození Ježíše Krista má vesmírný dosah. Narodil se proto, aby nám otevřel cestu k Bohu.

Miroslav Matouš

Co víte a nevíte o adventní hvězdě Jednoty bratrské

Již dříve jste se dočetli o „chringlich“, krásném zvyku pro děti v Jednotě, od jehož vzniku uplynulo více než 250 let. Dnes se dočtete o hvězdě, nejpůsobivějším symbolu adventu. Říká se jí adventní nebo také „ochranovská“ hvězda. Je zavěšována na první neděli do modlitebny, kde zůstává viset přes celý advent až do 6. ledna. Tato hvězda vznikla v internátní škole v 19. století v Německu jako cvičení v hodině geometrie. Prostřednictvím misionářů a církevních pracovníků se dostala do celého světa. Ochránovská hvězda vyhlašuje naději adventu.

Nejznámější jsou bílé hvězdy s 26 hroty, které se vyrábějí ve zvláštní „hvězdě“ dílně v Ochranově a kanadské Albertě. Odtud jsou rozesílány do téměř všech zemí světa. Mnoho Američanů bylo překvapeno poznáním, že první hvězda měla střídavě bílé a červené hroty. Kromě takových přícházejí z Ochranova i hvězdy červenožluté, běložluté nebo celé žluté s červeným středem.

Jako jsou neobvyklé různé barvy, stejně tak je neobvyklý počet hrotů hvězd, které zhotovují s velkou hrdostí chlapečci a dívky v evropských školách Jednoty. Jejich hvězdy mají nejen 20 hrotů, ale i 64, dokonce neuvěřitelných 110!

Ať má hvězda jakýkoli tvar nebo barvu, každá nám připomíná Pána Boha, který způsobil, aby světlo prozářilo temnotu. Připomíná nám i slib Abrahama, že jeho potomků bude více než hvězd. Často nám bývá připomínána hvězda, jejíž velké světlo zazářilo do betlémských jeslí. Světlo svítí v temno-

tách, a tma ho nepřemohla. To je poselství adventní hvězdy, jež ukazuje k Pánu Ježíši, který řekl: „Já jsem jasná hvězda jitrní...“ (Zj 22,16). Je to hvězda slibu, plnění i naděje.

Poslyšte vyprávění jednoho z chlapců, pozdějšího biskupa Jednoty br. Samuela Bauderta, který pod dohledem svého učitele vytvářel se svými spolužáky první adventní hvězdu:

„Na jaře roku 1887 jsem přišel kvůli vyššímu vzdělání do Německa - nebo jak jsme vždycky říkali „do země otců“ - z misijní stanice v Jižní Africe, kde zůstali moji rodiče, do internátní školy v Kleinwelce v Sasku. Na první adventní neděli, než jsem spatřil německý vánoční stromek, důvěrně mi známý jen z obrázkové knížky, uviděl jsem svou první vánoční hvězdu. Rád bych vám pověděl, jak vypadala... Jednoho večera přinesl náš učitel velký kus silné lepenky, svoje kružítko a pravítko a začal rýsovat schéma přímek. Ptali jsme se ho, co dělá. Rýsuji vánoční hvězdu, řekl. Jak vypadá, ptali jsme se ho. Uvidíte, odpovéděl.

Následujícího večera přinesl náš učitel ostrý nůž, s nímž nařízl tvary čtverce a trojúhelníka tak, že zůstala jen konstrukce úzkých proužků lepenky. Potom zručně ohnul dohromady pavučinu lepenky a náhle se před našima užaslyma očima objevila konstrukce hvězdy velikosti polokulovitého míče. Další den přinesl tenký bílý a barevný papír, z něhož vystříhal nůžkami narysované vzory podle modelu. Vyzval nás, abychom mu s touto prací pomohli. Papír

jsem kolem modelu ovinoval a slepovali dohromady, a tak jsme získali trojboké a čtyřboké dlouhé pyramidy. Když byla první dokončena, náš učitel ji umístil nahoru na otvor v konstrukci. Vidíte, to je způsob, jak na ni přilepit hroty - nad každým otvorem jeden. Nyní si můžete představit, jak bude hvězda vypadat. Ano, měli jsme představu o jejím vzhledu, ale nebyla přesná. Byli jsme stále v očekávání.

Den před první adventní nedělí řekl, že odpoledne posadíme všechny hroty na hvězdu. A jak řekl, tak jsme udělali. Umístil konstrukci vzhůru nohama na láhev a nalepoval na ni střídavě bílé a červené hroty. My malí chlapci jsme okolo něho stáli v naprostém tichu. Brzy plná koruna hrotů vystoupila z rámu, pak ji pan učitel vzal do své levé ruky a upevnil k provazu, zavěšeném na háku ve stropě. Hvězda se vznášela nad námi a všeobecné „ach“ jí vzdávalo náš hold. Zítra, na první advent, do ní vložíme svíčku. Nemohli jsme se zírka dočkat.

Když nastal večer, stáli jsme okolo zářící vánoční hvězdy - 15 chlapců, kteří ještě před rokem byli rozptýlení po světě v horském pásmu Himalájí a v Jižní Americe, ve Střední Americe, Austrálii, Labradoru, Grónsku a v Jižní Africe. Náš pan učitel zanotoval a my jsme zpívali „Jiříčko, již slavi svět...“ (pozn.: v našem Bratrském zpěvníku je to č. 83) a naše zářící oči vzhlížely ke svítící hvězdě a my jsme ve svých srdcích cítili radost z vánoc....“

Marie Ulrichová
(podle zahraniční pramenů)

Můj srdce

Čím jsme živi

(Miroslav Matouš)

Nákladní vlak s židovskými vězni směřoval na sever, nepochybně do Osvětimi, sběrného tábora, kde již předchozí skupiny byly nuceny podstoupit smrt. Na stanici, kde vlak déle stál, psal mladý muž na kousek papíru slova, obsahující adresu, pozdrav a uvedení pravděpodobného cíle cesty. Zpráva byla určena Přemyslu Pittrovi, řediteli Milíčova domu na Žižkově, kde stál (a dosud stojí) dům, vybudovaný jako útulek pro chudé děti. Tam se upínaly vděčné vzpomínky mladého Žida.

Dopsal, stočil papír do ruličky a prostrčil ji mířžovým okénka ve chvíli, kdy se vlak rozjížděl. Stačil ještě zhlédnout, jak muž v železniční uniformě si stoupl na místo, kam rulička dopadla.

Po čase, kdy nedobrovolní cestující dleli v nehostinném prostředí tábora, došla zásilka na jméno odesílatele zprávy. Byl v ní povolený obsah: bochník chleba.

Příběh mi vyprávěl můj přítel, prošedivělý lékař, jenž jako jeden z mála osvětimských vězňů zůstal naživu. Vyprávění skončil slovy: "Tenkrát jsem pochopil, že ne samým chlebem živ jest člověk."

"Ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, vycházejícím skrze ústa Boží."

Matouš 4,4

Adventní

ve svitu svíček adventních
přeju si světe abys ztich
abys v té kapce čekání
utopil křečovitý smích
i teskné ozvy klekání

nechci se cítit romanticky
snít si o hvězdě závějích....
chtěla bych potkat v ulicích
lidi co chovají se lidsky
a potom stát se jednou z nich

ve svitu svíček adventních
zvonů co zvoní temně
přeju si Bože aby ztich
svět co je ve mně

Štědrovečerní

o vánocích v hloubi noci
možná sedíš u stromečku sám
uprostřed těch krásných koled
začalo tě srdce bolet -
opuštěný vykradený krám

rozzážené noční nebe
hvězda vyšla i pro tebe
tvůj zřícený hrad

Bůh je věrný ve svém slově
jde dnes k tobě jako člověk
a má tě moc rád

D. Sedláčková